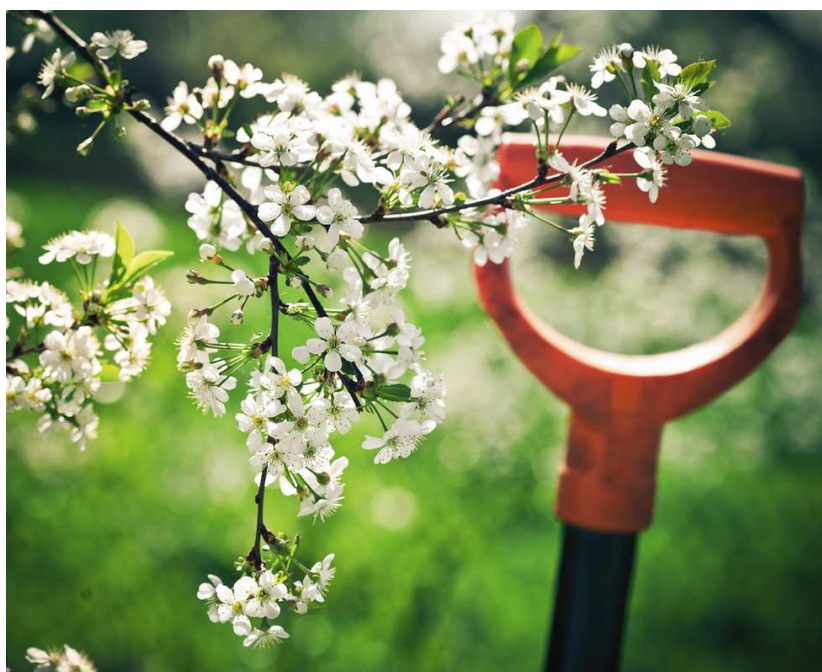

DUBEN 2016

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

<http://img.blesk.cz/img/1/full/2291323-img-zahrada-lopata.jpg>

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvelkemezirici.cz

OBSAH

Blahopřání na měsíc duben	3
Ze života domova	4
Stálá nabídka měsíce	5
Co jsme dělali... ..	6
Senioři bydlí již pět let v novém domově.....	7
Nabídka na duben	8
Fotogalerie	9
Horoskop.....	10
Lidové pranostiky a povětrnostní pravidla	11
Významné dny a výročí v dubnu.....	12
Zahrada	13
Bylinkový receptář.....	16
Zdravotnické okénko.....	18
Zvířata	22

BLAHOPŘÁNÍ NA MĚSÍC DUBEN

Milada Zezulová

Ing. Václav Votruba

Jiřina Příbylová

Mgr. Irena Palasová

Květa Nováčková

Marie Minaříková

Ludmila Dobrovolná

Všem oslavencům přejeme k jejich narozeninám hodně štěstí, zdraví a spokojenosti do dalších let.

Obyvatelé a zaměstnanci domova

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci březnu jsme přivítali v našem domově nové klienty:

Paní Ludmila DOBROVOLNÁ z Horních Heřmanic

Pan Leo HASON z Jihlavy

Paní Anna HLADÍKOVÁ z Velkého Meziříčí

Pan Václav KLÍMA ze Žďáru nad Sázavou

Paní Anežka KOZOVÁ z Křižanova

Paní Marie MUSILOVÁ ze Záblatí

Pan Ludvík ŠTEFAN z Věžnice

Pan Miloslav VÍTEK ze Svratky

V měsíci březnu odešli:

Pan Bohuslav CASKA + 13. 3. 2016

Paní Anna ĎÁSKOVÁ + 9. 3. 2016

Pan Ludevít HALAS + 14. 3. 2016

Paní Karla POKORNÁ + 17. 3. 2016

Pan MUDr. Zdeněk VALIŠ + 26. 3. 2016

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

- **BUFET**

Otevírací doba bufetu:

**Pondělí, středa
14.00 – 15.30 hodin**

**Pátek
14.30 – 16.00 hodin**

- **PŮJČOVÁNÍ KNIH**

Donáška knih na pokoje bude probíhat ve středu.

- **NÁKUPY**

Nákup potravin je zajišťován přes bufet. Potřebu nákupu obyvatel zjišťují klíčoví pracovníci a předají informaci sociální pracovníci.

- **PRAVIDELNÉ AKTIVITY**

Pondělí	od 13:00	canisterapie s paní Dyntarovou
Úterý	od 9:00	canisterapie s paní Kamenskou
	od 14:30	canisterapie s panem Trojanem
Středa-pátek	od 9:30	kroužek vaření, keramika
Pátek	od 13:30	bohoslužba v kapli domova

CO JSME DĚLALI...

Ve čtvrtek 4. března se konala na Pomněnce **generální zkouška zpívání** s praktikantkou Barborou Kytnarovou.

Sedmého března jsme oslavili páté narozeniny od nastěhování do našeho nového domova na ulici Zdenky Vorlové. Dopoledne probíhalo společné tvoření návštěvníků a obyvatel domova v prostorách U3V s pracovnící terapií Lucii Jiříčkovou. Odpoledne se konala slavnostní část programu. Od jedné hodiny měli v prostorách jídelny koncert žáci ze Základní umělecké školy Velké Meziříčí. O půl druhé jsme společně rozkrojili dort a přivítali hosty. Od dvou hodin odstartovala beseda s paní Zuzanou Bubílkovou.

Ve čtvrtek 10. března se konala **beseda v rámci U3V** s PhDr. Evou Půlkrábkovou, která se věnovala Psychohygieně.

Na pátek 11. března si připravila program s názvem **Čaj o páté** praktikantka Barbora Kytnarová. Nejdříve nás potěšili krátkým pěveckým vystoupením naši obyvatelé a poté nám zazpívala trojice dobrovolníků. Během programu také posluchači mohli ochutnat čaj dle vlastního výběru.

Náš domov se také prezentoval na velkomeziříčské **jarní výstavě**, kterou každoročně pořádá Spolek žen a Jupiter club Velké Meziříčí. Letos se výstava konala v termínu **od 15. března do 17. března**.

SENIOŘI BYDLÍ JIŽ PĚT LET V NOVÉM DOMOVĚ

pondělí 7. března.

Senioři obývají svůj nový domov na ulici Zdenky Vorlové ve Velkém Meziříčí již pět let. Oslavili to společně se všemi, kdož se o ně starají, a také s pozvanými hosty v

Před pěti lety se obyvatelé domova pro seniory (DS) na Hornoměstské ulici přestěhovali do nového v Čechových sadech vedle základních škol. „Pět let sice není tak dlouhá doba na nějaké velké oslavy. Ale na druhou stranu, lidský život má tolik strastí, tak jsme se rozhodli, že si i dnešek uděláme pěkný," přivítal přítomné ředitel domova pro seniory Vítězslav Schrek.

V domově jsou sice zvyklí slavit jiná výročí, třeba i sté narozeniny některého z obyvatel. Ale historie samotného domova sahá také mnohem dál, než je těch pět let v novém. „Od roku 1964 domov fungoval na Hornoměstské ulici," připomněl V. Schrek. To bylo v centru města. Nyní jsou obyvatelé trochu stranou, ale jak podotkl ředitel, nic si z toho nedělají. Díky blízkosti základních škol a nového hřiště a parku jsou více v kontaktu s dětmi a mládeží. Pravidelně je navštěvují i dívky z výchovného ústavu.

Také oslava pátého výročí byla pro seniory příležitostí k setkávání. Přišla spousta hostů, mezi nimiž opět nechyběla mládež. Potěšit

obyvatele koncertem přišli žáci základní umělecké školy. Následoval společný přípitek zástupců vedení domova, zřizovatele, tedy Kraje Vysočina, i města, nakrojení dortu s logem DS. Závěr programu patřil satiričce, moderátorce i publicistce Zuzaně Bubílkové, která přijela za seniory na besedu.

Už od rána ale měli zájemci z řad veřejnosti možnost nahlédnout do objektu v rámci dne otevřených dveří. Byla to příležitost hlavně pro ty, kteří by se seniory v domově sami rádi pracovali. „Kdo má zájem a nestihl to včera, může přijít k nám na návštěvu a seznámit se s možnostmi pracovních příležitostí kdykoli jindy," dodal V. Schrek.

Martina Strnadová

Zdroj: článek byl zveřejněn na www.velkomezircsko.cz dne 8. 3. 2016

NABÍDKA NA DUBEN

ČT	7. 4.	Výuka na U3V – Automasáže
ČT	14. 4.	Hudební vystoupení Senior's bandu
(od 10.00 hodin v jídelně)
ČT	21. 4.	Výuka na U3V – Jak zlepšit svůj zrak

FOTOGALERIE

OSLAVA VÝROČÍ

ČAJ O PÁTÉ

VELIKONOCE V DOMOVĚ

HOROSKOP

BERAN (ARIES) 21. 3. – 20. 4.

Letošní rok znamená nové přísliby v zaměstnání, drobné změny v pracovním kolektivu a získáváte nové přátele. Čeká Vás několik zásadních setkání v osobní i pracovní sféře. V únoru Vás bude provázet pracovní píle, kterou můžete využít k povýšení. Udržujte bdělost, přijde vytoužené uznání a pochvala. Pokud chcete dokončit nebo naopak začít nějaký projekt, který vyžaduje tvůrčí myšlení, je ta pravá chvíle. Závěr roku přinese dobré vztahy na pracovišti a pevné odhodlání, že se nacházíte na správném místě.

Co se týká vztahů, novým vysněným láskám a stmelení vztahů přeje květen. Šťastná náhoda vás potká v červnu, například ve společnosti. Silná přitažlivost vám vydrží až do konce roku.

Také z hlediska financí máte před sebou skvělý rok, jen se musíte vyvarovat nepředvídatelných investic a nepodepisovat neprověřené smlouvy, které by se mohly týkat financí. Dobře promyslete, do čeho investovat. Dejte si pozor, abyste zůstávali vždy nad věcí a nevrhali se do všeho bezhlavě. Jen pokud budete mít věci pod kontrolou, můžete si zachovat úsměv na rtech a klidný spánek.

Sportovní nadšení a zdravotní kondici vám mohou závidět i ostatní znamení, v tomto berana jako iniciátora kruhu nezapřete. V květnu a

v červenci se ve svém volnu věnujte koníčkům. V srpnu vám může prospět výlet nebo dovolená na horách.

LIDOVÉ PRANOSTIKY A POVĚTRNOSTNÍ PRAVIDLA

- Mokrý duben věští úrodu, suchý předpovídá nehodu
- Suchý duben sedlák nemiluje, mokrý ale sobě pochvaluje
 - Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem
 - Dubnový sníh rodí travu
- Kolikátého dubna zasadíš stromek, tolikátého roku ponese ovoce
 - Když duben laškuje, bývá mnoho sena a obilí
 - V dubnu čas a panský kvas
 - Mokrý duben přislubuje dobrou sklizeň

Pomlázka má hodně jmen, třeba mrskačka, šlehačka, švihačka, hodovačka, houdovačka, karabáč, sekačka, dynovačka, pamihod, korbáč, karabina, čugár, tatar, žíla a další. Odnepaměti je jedním ze symbolů Velikonoc, kterým chlapci na Velikonoční pondělí symbolicky šlehají děvčata. Je to spletený svazek měkkých vrbových proutků, který je na tenčím konci ozdoben barevnými pentlemi.

Pomlázka se čepýří,
babička mi nevěří.
Vystrčte, dědečku,
babičku ze dveří!

*Zdroj: Zemědělský kalendář 2016. Brno: Vydavatelství ZK, 2015, s. 224, ISB 978-80-904388-6-6.

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V DUBNU

7. 4. – Světový den zdraví

7. 4. – Den vzdělanosti

22. 4. – Den země

Uplyne...

105 let od narození **Václava ČTVRTKA**, prozaika, autora knih pro děti (narozen 4. 4. 1911, zemřel 6. 11. 1976).

125 let od narození **Vlasty BURIANA**, divadelního a filmového herce a zpěváka (narozen 9. 4. 1891, zemřel 31. 1. 1962).

40 let od úmrtí **Alfréda RADOKA**, divadelního a filmového režiséra a dramatika (narozen 17. 12. 1914, zemřel 22. 4. 1976).

400 let od úmrtí **Williama SHAKESPEARA**, anglického dramatika a básníka (narozen 23. 4. 1564, zemřel 23. 4. 1616).

85 let od narození **Radka PILAŘE**, malíře, grafika, ilustrátora, filmového výtvarníka a režiséra animovaných filmů (narozen 23. 4. 1931, zemřel 7. 2. 1993).

*Dostupné z: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2016.pdf

ZAHRADA

NENÁROČNÉ JARNÍ CIBULOVINY: OCÚNOVEC, TALOVÍN, ŠAFRÁN A MINITULIPÁNY

Na rozdíl od vyšlechtěných krás je jejich půvab skromný, a přesto je každým rokem netrpělivě vyhlížíme. První jarní cibuloviny vynikají křehkým půvabem.

Tradiční zahrádky by se bez sněženek, talovínů pod listnatými stromy a bledulek u jezírka či potůčku rozhodně neobešly. Bezkonkurenční jsou také šafránové koberečky v trávníku. Jejich pěstování je navíc velice snadné. Pár svrasklých cibulek jednoduše vložíme do země a o zbytek se už postará příroda sama – časem z nich vykouzlí nadýchané polštáře nebo pestré koberce utkané ze stovek barevných květů. Čím více jich bude, tím lépe, protože právě v množství tkví jejich síla.

ODOLNÝ OCÚNOVEC A TALOVÍN

Již v únoru se objevují první jarovíty neboli **ocúnovce jarní** (*Bulbocodium vernum*). V zahrádkách je často nevidáme, i když jsou velice zajímavé svými růžovofialovými a jakoby se rozpadajícími květy. Ocúnovce měří pouhých 10 až 15 cm, proto je vysazujeme na dobře viditelná místa ve skalce nebo v okrasném truhlíku.

Nápaditým výběrem a promyšleným osázením cibulek si zajistíme na zahradě pěknou podívanou po dlouhou dobu a na mnoha místech.

Ani silná vrstva sněhu nezastraší **talovíny zimní** (*Eranthis hyemalis*). Jejich drobné žluté kvítky se sukénkou tmavě zelených listenů rozsvítí plochy pod korunami stromů. Daří se jim však i na slunci, třeba v trávníku vedle krokusů.

ŠAFRÁNY, KTERÉ SNADNO ZPLAŇUJÍ

Krokusy neboli **šafrány** (*Crocus*) tvoří v závislosti na druhu kouzelné skupinky nebo rovnou celé porosty.

- Ke zplanění se hodí zejména **šafrán tmavokvětý** (*C. tommasinianus*), kterému nevadí ani polostín, nebo **šafrán Sieberův** (*C. sieberi*) se světle až tmavěfialovým květem.

- Do popředí záhonů můžeme vysadit několik odrůd **šafránu jarního** (*Crocus vernus*) v barvě bílé, žluté, sytě fialové nebo v atraktivní fialovobílé pruhované verzi.

DROBNÉ NARCISY A TULIPÁNY

- Miniaturní exempláře s jednoduchou stavbou nalezneme i mezi narcisy. V březnu (při pěkném počasí dokonce již v únoru) vykvétá odrůda **narcisu**

bramboříkovitého 'February Gold'.

- Měsíc nato se na skalce objevuje 15 cm vysoký, sírově žlutý **tulipán Batalinův** (*Tulipa batalinii* 'Bright Gem') a bílý **tulipán Fosterův** (*T. fosteriana* 'Purissima').
- Silnou tvorbou dceřiných cibulek se vyznačuje nenáročný, od

dubna do května
kvetoucí **tulipán
pozdní** (*T. tarda*) s
hvězdovitě
rozevřenými
žlutobílými květy.

Jelikož je vysoký jen 10 až 15 cm, sázíme ho na taková místa, odkud si ho můžeme prohlížet zblízka.

Zplaňující druhy nevyžadují, na rozdíl od těch šlechtěných, které bývají choulostivější, žádnou péči. Díky brutu (dceřiným cibulkám nebo hlízkám) se bez jakékoliv naší pomoci rok od roku přirozeně rozrůstají. Vynoří-li se na nevítaném místě, jednoduše je (zpravidla po odkvětu) vyrýpneme a přesadíme, nebo jimi obdarujeme přátele.

Autor Adéla Taitlová.

*TAITLOVÁ, A. Nenáročné jarní cibuloviny: ocúnovec, talovín, šafrán a minitulipány Dostupné z: <http://www.ireceptar.cz/zahrada/okrasna-zahrada/nenarocene-jarni-cibuloviny-ocunovec-talovin-safran-a-minitulipany/>

BYLINKOVÝ RECEPTÁŘ

MACEŠKA – VIOLKA TROJBAREVNÁ (VIOLA TRICOLOR L.)

POPIS A STANOVISŤE:

Jednoletá i víceletá až třicet centimetrů vysoká bylina s krátkým oddenkem a krátkou lodyhou. Květy jsou nevonné, vyrůstají na dlouhých stopkách. Plod je kulovitá tobolka, která puká třemi chlopněmi. Kvete od května do října.

VÝSKYT:

Je to druh v Evropě, Asii i Severní Americe rozšířený jako plevel. U nás roste v polích, na pustých místech, na mezích, u cest a na pastvinách v nížině i pahorkatině.

SBĚR A ÚPRAVA:

Sbírá se kvetoucí nať od května do září seřezáváním zelené, neodkvetlé části blízko nad zemí. Nať se může sbírat dvakrát až třikrát do roka. Suší se ve stínu, pokud možno rychle. Bylina je bez pachu a má poněkud nasládlou chuť. Musí mít přirozenou barvu živé rostliny. Malé stopy vlhkosti při uskladnění způsobují úplné znehodnocení macešky.

ÚČINNÉ LÁTKY A PŮSOBNÍ:

Účinné látky usnadňují odkašlávání, působí příznivě na vylučování moči a léčivě ovlivňují vyrážky, zvláště u dětí. Působí také dobře při revmatismu. Aktivují látkovou výměnu a urychlují vylučování škodlivých látek z organismu.

UŽITÍ:

Vnitřně v nálevu jako

expektrons, sektorans, sekretolytikum a diuretikum při onemocnění cest dýchacích, při černém kašli, nemocech plicních dále při kataru měchýře močového a potížích s močením a rovněž k povzbuzení výměny látkové při revmatismu a dně. Droga se používá většinou v čajových směsích, nikoli sama. Zevně se užívá v obkladech nebo v koupelích při některých kožních vyrážkách. Po velkých dávkách a dlouhodobém užití se může dostavit zvracení průjem a svědivé kožní puchýřky.

*KORBELÁŘ, J. *Naše rostliny v lékařství*. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, N. P. s. 496. ISBN 80-85463-06-7.

*Obrázky: http://www.botanickafotogalerie.cz/highslide/images/large/56/Viola_tricolor10.jpg

ZDRAVOTNICKÉ OKÉNKO

NĚKOLIK ZAJÍMAVOSTÍ Z PRASTARÉHO LIDOVÉHO LÉČITELSTVÍ

Na světě není nikdy nic zcela nového, všechno prodělává jakési éry, které se vždy po delší nebo kratší době opakují, aby se pak opět ponořily do hlubin zdánlivého zapomnění. Tak se to neustále opakuje s dějinami, životními názory, uměním i módou...

Neobvyklý jev to není ani v prastarém oboru přírodního léčitelství. Ve starých národech léčili lékaři pouze bylinami a dosahovali skvělých výsledků. Lékaři jako Galenus, Hippokrates či Ibn Sina, vedeni pouze poznatky na základě pozorování, věděli zcela jistě, že rostliny obsahují léčivé látky.

Příroda je stále nevyčerpatelnou zásobárnou různých hojivých a léčebných „pokladů“ ukrytých v listech, lodyhách, kořenech, květech nebo šťávách rostlin. K nejznámějším exotickým léčivým bylinám patří ženšen pravý, v minulosti nazývaný také všehož pravý. Od nepaměti zastávala tato rostlina významnou roli v lidové medicíně, zejména v Číně, Japonsku a Koreji, kde sloužila jako univerzální lék. Ženšen byl v historii mnohokrát opěvován a představa o jeho účinnosti dosáhla téměř mytických

rozměrů. Již kolem roku 2800 před naším letopočtem znali Číňané ženšen jako

znamenité afrodiziakum, prostředek zvyšující pohlavní potenci. Slovo „ginseng“ vlastně v korejštině znamená tolik co „kořen muže“. Byl však využíván i jako omlazující prostředek. V čínské knize o bylinách, pocházející z prvního století před naším letopočtem, je ženšen zmiňován jako bylina podporující pět vnitřních orgánů, tišící nervy, zklidňující mysl, zastavující křeče, vyhánějící zlé duchy, čistící zrak a zlepšující paměť. Po dlouhá staletí bylo jeho pěstování a sklizeň v Číně výsadou pouze panovníka a oblasti, kde se vyskytoval, byly běžným lidem uzavřeny. Do Evropy je poprvé ve 13. století přivezl Marco Polo, po dlouhý čas byl však dostupný pouze aristokracii.

Rovněž výsledky odborných studií dokázaly příznivé působení ženšenu na oběhový systém, centrální nervovou soustavu, na soustavu žláz s vnitřní sekrecí, imunitní systém aj. Jeho působení na lidský organismus je tedy komplexní.

Ženšen je dlouhověká rostlina a roste velmi pomalu. Úplný vzrůst s vyspělými kořeny trvá asi sedm let a v přírodě se běžně dožívá padesáti až sta let, stejně jako stromy, pod kterými roste. Pro účely prodeje se ženšen pěstuje. Vyžaduje zvláštní mikroklimatické podmínky (písečná, nezaplavovaná půda, zástín apod.). Nejčastěji užívanou částí ženšenu je kořen. Suší se buďto na slunci, čímž vzniká tzv. bílý ženšen, který je křehký, mírně sklovitý, hnědočervené barvy. Před použitím se většinou krájí nebo drtí na prášek.

Dalším přírodním léčivým zázrakem je kombucha, přivezená z východní Asie a odedávna využívána jako lék i potravina. Známá byla už v dynastii Tsin, to je 221 let před naším letopočtem. Do širšího povědomí se ale dostala až v 19. století, kdy její účinky začali zkoumat vědci.

Kombucha však není houba, jak se někdy milně uvádí, ale jedná se o symbiózu několika druhů kvasinek a

octových bakterií. Každá kultura má trochu jiné složení, které se mění s podmínkami, v jakých je pěstována. Na pohled vypadá kolonie kombuchy jako podivná medúza, která se vznáší v tmavě hnědém nálevu. Čerstvá má světlou barvu, čím je starší, tím víc tmavne. Podle odborníků je sladkokyselý nápoj z kombuchy mimořádně zdravý. Může zmírnit, nebo dokonce léčit, artritidu, aterosklerózu, bolesti hlavy nebo cukrovku. Kombucha produkuje řadu zdraví prospěšných látek, přičemž nejdůležitější jsou kyselina glukonová a glukoronová. Tyto dvě látky si sice lidské tělo v játrech vyrábí samo, ovšem jen v míře, která je například pro člověka žijícího v smogem zamořeném městě velmi malá. Neodbourané škodliviny se tak pomalu ukládají v tukových tkáních. Látky obsažené v kombuše, zejména kyselina glukoronová, na sebe škodliviny vážou a odvádí je z močí z těla.

*Zdroj textu: Zemědělský kalendář 2016. Brno: Vydavatelství ZK, 2015, s. 224, ISB 978-80-904388-6-6.

*Zdroj obrázků: http://www.nasevyziva.cz/img_data_arch/1/1346763277cla_big_zensenpravyxtrazensenpravynaklicenasemena5ks.jpg,
<http://s2.freeupload.ir/i/00062/o3q13bsehtej.jpg>

ZVÍŘATA

KAPR OBECNÝ

Kapr obecný (*Cyprinus carpio*) představuje si nejznámější a hospodářsky nejvýznamnější sladkovodní rybu světa. Původním areálem jeho rozšíření je povodí řek

Černého, Kaspického a Aralského moře, a také úmoří Tichého oceánu od řeky Amuru po Barmu a Japonsko.

V Evropě se kapr začal šířit z oblasti Černého moře dále na západ v období mladších třetihor a v té době pravděpodobně pronikl Dunajem a je přítoky i na naše území. Původním rybím druhem je tak v západní a střední Evropě pouze v povodí Dunaje. Postupná aklimatizace kapra v jižní a zbytku západní Evropy potom probíhala ve vrcholném období Římské říše a rychle pokračovala v křesťanské éře. V celé oblasti Středozemního moře se zasloužili o šíření kapra především staří Římané, kteří jej dováželi z Malé Asie. Převoz probíhal na lodích s častou zastávkou na ostrově Kypru.

Ve střední Evropě pocházejí první zmínky o rybničním chovu kapra z Bavorska (8. století), odkud se pravděpodobně jeho chov rozšířil i do českých zemí. Na středověkém rozmachu chovu kapra v Evropě se také podíleli kapři dovezení z Číny, kde jejich chov začal již v pátém století před naším letopočtem. Historické prameny dokládají, že

františkánský mnich Jean de Plan Carpin přivezl v roce 1245 z Nebeské říše také kapry, které přepravoval ve vozech po souši ve velkých sudech a během nepředstavitelně dlouhé cesty jim měnil vodu. Další kapry z Číny potom dovezl do Evropy (již po moři) známý cestovatel Marco Polo v druhé polovině 13. století.

Kapr se velmi rychle stal pro svoje chutné a tučné maso oblíbenou potravinou zejména šlechty řady evropských zemí. Francouzští kronikáři zmiňují hostinu uspořádanou v roce 1328 městem Remeš u příležitosti pomazání Filipa z Valois a Jany Burbonské, na níž bylo servírováno 2 619 kaprů.

Mnohem později, přibližně v polovině 15. století, byl kapr dovezen také do Anglie. První písemná zmínka o jeho importu na Britské ostrovy pochází z roku 1462.

V České republice je kapr nejoblíbenějším rybím druhem, tradičně chovaným v rybnících. Jeho aktuální roční produkce dosahuje 17 tisíc tun. Je také vyhledávaný sportovními rybáři, ročně se jej v našich rybářských revírech uloví 3 tisíc tun. Významným chovaným druhem je i v dalších evropských zemích. Jeho roční produkce v Polsku je 18 tisíc tun, v Maďarsku 10 tisíc tun, v Německu 5,5 tisíc tun a ve Francii 3,5 tisíce tun.

Kapr obecný je teplomilný druh, který dorůstá až do délky 1,5 m, hmotnosti 40 kg a odžívá se věku přes 40 let. Původní divoká forma kapra, která se dnes pouze sporadicky vyskytuje v rumunské deltě Dunaje, se vyznačuje protáhlým a nízkým tělem, které je celé s výjimkou hlavy kryto velkými okrouhlými šupinami. Staletým chovem v rybnících byly postupně vyšlechtěny mohutně osvalené linie kapra s vysokým hřbetem a různým typem ošupení. V rybníčních chovech se již během 16. století objevovali kapři s různě redukováným počtem šupin, takže dnes z hlediska šupinového pokryvu rozlišujeme kapra šupinatého, lysého a hladkého.

V posledních 30 letech se kapr postupně stal vyhledávanou trofejní rybou sportovního rybolovu i v Anglii, Francii, Španělsku a Itálii, a to jak pro svoje růstové schopnosti, tak pro mimořádnou bojovnost na udici během zdolávání. Ve Francii byl v řece Yonne v roce 1981 uloven kapr lysec o hmotnosti 37 kg, který dlouho držel světový rekord. Jako nový světový rekord je uváděn úlovek hladkého kapra z roku 2012 z Maďarska o hmotnosti 45,8 kg. Českým rekordním úlovkem je kapr o délce 108 cm a hmotnosti 29,2 kg, ulovený v roce 1978 v údolní nádrži Rozkoš (Náchodsko). V Novomlýnských nádržích na řece Dyji, v klimaticky nejteplejší oblasti jižní Moravy, dosahují roční přírůstky kapra až 2,5 kg (zjišťování na základě individuálního značkování kaprů při vysazování). Specialisté na lov trofejních kaprů

zde loví exempláře kaprů o hmotnosti 20 až 30 kg. Takové ryby se po šetrném vylovení a pořízení fotografií pouštějí zpět.

Autor: Prof. Ing. Petr Spurný, CSc.; Mendelova univerzita v Brně

*Zdroj textu: Zdroj textu: Zemědělský kalendář 2016. Brno: Vydavatelství ZK, 2015, s. 224, ISB 978-80-904388-6-6.

*Zdroje fotografií: <http://shark.mysteria.cz/images/ryby/karas-obecný.jpg>,
http://www.chytej.cz/foto/atlas_ryb/kapr_obecný/rozlisovací_znaky/Kapr-lysec-c.jpg